

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านจิตอาสาของ มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

วีระพงศ์ คณะศิริวงษ์¹
รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเอกชน ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงอ้างอิง

ผลการวิจัยพบว่า

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา จำแนกตามระยะเวลาก่อตั้งฝ่ายรับผิดชอบกิจกรรมด้านจิตอาสา พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปัญหา พบว่า นักศึกษายังไม่เข้าใจความหมายคำว่า “จิตอาสา” มากที่สุด ข้อเสนอแนะ คือ มหาวิทยาลัยเอกชนควรให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา จัดหลักสูตรกิจกรรมด้านจิตอาสาในชั้นเรียนให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้มากขึ้น

THE IMPLEMENTATION OF THE VOLUNTARY CHARACTERISTIC BUILDING PROGRAM IN PRIVATE UNIVERSITY IN BANGKOK

ABSTRACT

This research aims to study and compare the activities of graduate attributes desirable in volunteerism, to study problems and suggestions. The sample is the private universities in Bangkok. The instrument used for this research are questionnaires and interviews. The statistics used to analyze data is descriptive statistics and reference statistics.

This research results revealed that

¹ นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

overall high level in the Implementation of the voluntary characteristic Building Program in private universities in Bangkok and considering that each aspect. Each side has performed at a high level. The comparison the Implementation of the voluntary characteristic Building Program. By period-founder responsible for the activities of volunteers showed no difference. Found that there was not different in general and each aspect of practicing. The problem found that the students also do not understand the word "volunteer" as possible. The suggestion is the private universities should focus on policy activities and volunteerism. Program activities, volunteering in the classroom, and more students can practice.

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินชีวิตโดยใช้วิชาการอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จะต้องอาศัยความรู้รอบตัวและหลักศีลธรรมประกอบด้วย ผู้ที่มีความรู้ดีแต่ขาดความยั้งคิด นำความรู้ไปใช้ในทางมิชอบ ก็เท่ากับเป็นบุคคลที่เป็นภัยแก่สังคมของมนุษย์ (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2504) การแสวงหาแนวทางการพัฒนา นิสิตนักศึกษายุคใหม่สู่การเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) สถาบันอุดมศึกษาในฐานะองค์กรทางสังคมที่มีหน้าที่โดยตรง จึงจำเป็นต้องปรับปรุงและเตรียมตัวเพื่อสร้างบัณฑิตยุคใหม่ ที่ต้องมุ่งมั่นการเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตด้านจิตอาสามากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญพื้นฐานของสังคมมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา ต้องปลูกฝัง ฝึกฝนแนวคิดจิตอาสาให้กับบัณฑิต โดยการปฏิบัติจริงทั้งในและนอกสถานศึกษา ครอบคลุม ชุมชน โดยการพัฒนาวิธีการให้เอื้อต่อการพัฒนาบัณฑิตให้สามารถดำเนินให้หลายวิธี เพื่อความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองโลกในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติ เขตภาคกลางและมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2556, น. 1)

“จิตอาสา” หรือ อาสาสมัคร (Volunteer) เป็นคำที่นำมาใช้และรู้จักกันมากในประเทศไทย จากเหตุการณ์ประสพภัยคลื่นสึนามิ (tsunami) เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมต่างๆ ที่ได้เข้ามาช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทำให้เป็นจุดเริ่มต้นของกระแสการเป็นอาสาสมัครที่เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ, 2557) หลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้เพิ่มหลักสูตรว่า ด้วยการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม มีมาตรการเอื้อประโยชน์ให้บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานอาสาสมัคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกจิตสำนึกอาสาสมัครที่เริ่มจากเด็กและเยาวชนในโรงเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา และในทิศทางของการเป็นประชาคมอาเซียนได้มีการส่งเสริมให้มีการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน สร้างสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน Caring and Sharing Society(ศูนย์อาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2531, น.7) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาต้องตระหนักใน ความสำคัญของกิจกรรมอันเป็นส่วนเสริมให้เกิดพลังการที่สมบูรณ์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตนการมี ส่วนร่วมในสังคม การทำประโยชน์ต่อผู้อื่น การให้ผู้อื่น การทำตามหรือเสียสละเพื่อผู้อื่น การฝึกการทำงาน การตัดสินใจ การเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ตลอดจนการฝึกให้ในระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ การแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสารทั้ง ภาษาเขียน ภาษาพูด เพื่อให้เกิดประโยชน์ตามต้องการ ตลอดจนฝึกความเป็นประชาธิปไตยอีกด้วย ผู้ที่ทำกิจกรรมดีย่อมทำให้ตนเองมีความสามารถเหนือผู้อื่น ในด้านการติดต่อ ความคล่องตัว การจัดการ ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญที่นายจ้างในปัจจุบันต้องการเป็นส่วน ใหญ่

มหาวิทยาลัยเอกชน มีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสังคมเพิ่ม มากขึ้น ประกอบด้วยกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางความเจริญด้านต่าง ๆ เชื่อมโยงกับสภาวะการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงของกระแสสังคมโลกในรูปแบบของโลกไร้พรมแดน (borderless world) และโลกาภิวัตน์ (globalization) มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการดำเนินกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา ผู้วิจัยคาดหวังจะได้ทราบข้อมูล เป็นทางแนวทางในการ ส่งเสริม สนับสนุน ตามจุดมุ่งหมายการพัฒนาขีดความสามารถบัณฑิตด้านจิตอาสาอย่างเหมาะสมและเป็น ประโยชน์ต่อการผลิตบัณฑิตให้เป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพพัฒนาประเทศชาติ และสามารถดำรงชีวิตใน สังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

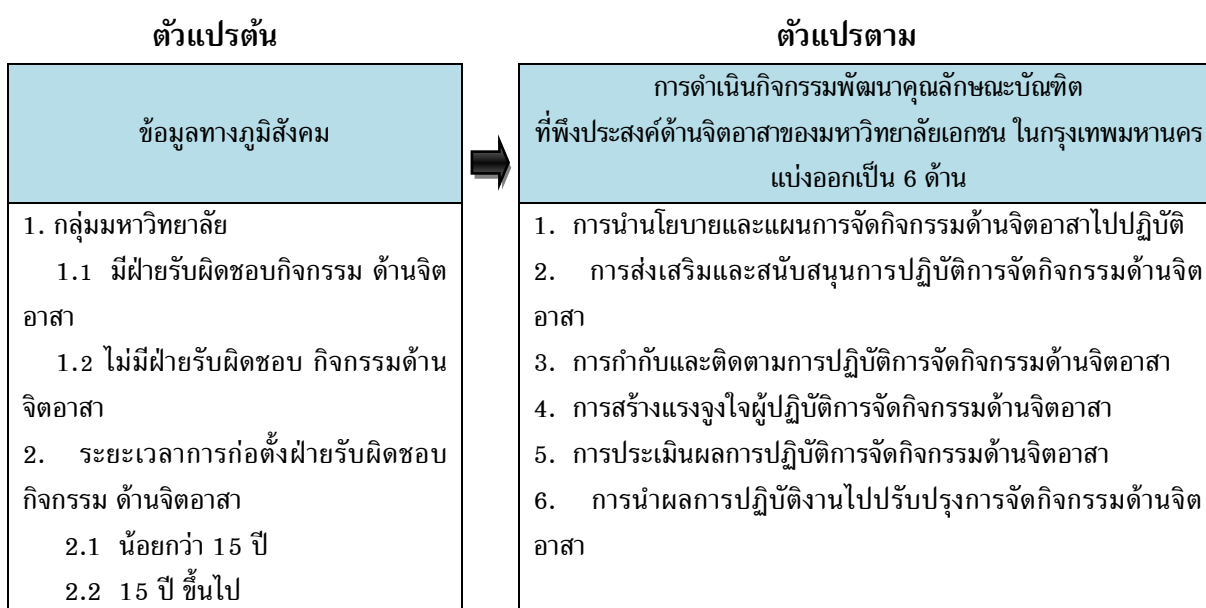
1. เพื่อศึกษาการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของ มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของ มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครตามกลุ่มมหาวิทยาลัย และระยะเวลาการก่อตั้งฝ่ายรับผิดชอบ กิจกรรมด้านจิตอาสา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้าน จิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

3. สมมติฐานของการวิจัย

1. กลุ่มมหาวิทยาลัยต่างกัน มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา ของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ระยะเวลาการก่อตั้งฝ่ายรับผิดชอบกิจกรรมด้านจิตอาสาต่างกัน มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ นโยบาย การวางแผนและการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การนำนโยบายและแผนไปปฏิบัติ การส่งเสริมและสนับสนุน การกำกับและติดตาม การสร้าง แรงจูงใจ การประเมินผล การนำผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงและบริบทที่มีผลกระทบต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ซึ่งได้ได้มาจากการสังเคราะห์ ชุดวิชา 23723 นโยบาย การวางแผนและการพัฒนา คุณภาพการศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี การศึกษา 2557 โดยผู้วิจัยบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏตามตารางที่ 1 ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการ รวบรวมข้อมูล ซึ่งรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 มหาวิทยาลัย สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2550 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยกำหนดจำนวนตาม ตารางสุ่มของเครซี และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan. 1970 อ้างใน อีรุจดี เอ กะกุล, 2543) ที่ความเชื่อมั่น 95 % (.95) หรือมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น 5% (.05) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 มหาวิทยาลัย โดยมีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย ผู้บริหารฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา เป็น ผู้ให้สัมภาษณ์และเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 คน บุคลากรฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา เป็นผู้ตอบ แบบสอบถาม จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทางภูมิสังคมของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตอนที่ 2 การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครเป็นคำถามปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากผลการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการทดลองใช้ (Try Out) ได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบได้ ซึ่งเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนที่กำหนดไว้ แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้บริหารฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ส่วนที่ 2 แนวคิดและหลักการ แนวทางการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา เป็นคำถามปลายเปิด ส่วนที่ 3 บทสรุปของการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา ภาพรวม บทเรียนหรือแนวปฏิบัติที่ดี และข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้บริหารฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 10 คน ติดตามรวบรวมแบบสอบถาม ได้ทั้งหมด 60 ฉบับ ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบได้ ซึ่งเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยเห็นสมควรว่ามีจำนวนมากพอ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบ t-test การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. สรุปผลการวิจัย

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา ของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้าน (n=60)

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	อันดับ
การนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	4.04	0.80	มาก	1
การส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.96	0.78	มาก	2
การกำกับและติดตามการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.96	0.80	มาก	3
การสร้างแรงจูงใจผู้ปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.88	0.75	มาก	5
การประเมินผลการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.89	0.86	มาก	4
การนำผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.82	0.80	มาก	6
รวม	3.93	0.80	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ด้านการนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา ($\bar{X} = 4.04$) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการกำกับและติดตามการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา ($\bar{X} = 3.89$) ด้านการสร้างแรงจูงใจผู้ปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา ($\bar{X} = 3.88$) และด้านการนำผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มมหาวิทยาลัย (n=60)

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา	มีฝ่ายรับผิดชอบ		ไม่มีฝ่าย		t-test	Sig.
	กิจกรรมด้านจิตอาสา (n=36)		รับผิดชอบ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	4.06	.65	4.00	.62	.353	.73
การส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	4.07	.68	3.79	.59	1.694	.10
การกำกับและติดตามการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	4.05	.64	3.83	.63	1.241	.22
การสร้างแรงจูงใจผู้ปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.89	.58	3.84	.61	.331	.74
การประเมินผลการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.87	.79	3.91	.75	-.244	.81
การนำผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.88	.81	3.74	.56	.712	.48
รวม	3.97	.69	3.85	.63	.6812	.51

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวม มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระยะเวลาก่อตั้งฝ่ายรับผิดชอบกิจกรรมด้านจิตอาสา (n=36)

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา	น้อยกว่า 15 ปี (n=20)		15 ปี ขึ้นไป (n=16)		t-test	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.99	.65	4.15	.66	-.757	.45
การส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	4.08	.64	4.06	.74	.090	.93
การกำกับและติดตามการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	4.01	.61	4.10	.70	-.418	.68
การสร้างแรงจูงใจผู้ปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.93	.50	3.86	.69	.331	.74
การประเมินผลการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.83	.68	3.91	.94	-.307	.76
การนำผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา	3.79	.63	3.99	1.01	-.718	.48
รวม	3.94	.62	4.01	.79	-.297	.67

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามระยะเวลาก่อตั้งฝ่ายรับผิดชอบกิจกรรมด้านจิตอาสา แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวม ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ปัญหา พบว่า นักศึกษายังไม่เข้าใจความหมายคำว่า “จิตอาสา” มากที่สุด รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ จัดโครงการ แผนงานกิจกรรมด้านจิตอาสา โดยไม่ให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอและลดน้อยลง การจัดกิจกรรมตรงกับช่วงเวลาในการเรียนการสอนส่งผลกระทบต่อ การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา บุคลากรมีจำนวนน้อย จึงไม่สามารถลงพื้นที่ กำกับและติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสาได้อย่างทั่วถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่นำผลการปฏิบัติงานไปพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการจัดกิจกรรม ส่วนข้อเสนอแนะ คือ มหาวิทยาลัยเอกชนควรให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสาให้มากกว่านี้ จัดหลักสูตรกิจกรรมด้านจิตอาสาในชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้มากขึ้น รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ นำผลการปฏิบัติงานมาพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการ

ตอนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า พื้นที่ในการพัฒนา นักศึกษาให้มีความรู้ เอื้อเพื่อเพื่อแผ้ว มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมจริยธรรม นำความรู้และ ประสบการณ์ คิดสร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมพัฒนาสังคมและสาธารณประโยชน์ จัดกิจกรรมเสริมและใน หลักสูตรการเรียนการสอน ที่สอดคล้องปรัชญาและนโยบาย ร่วมหลักปรัชญาทางศาสนา และจริยธรรม ให้นักศึกษามีอุดมการณ์ในทางที่ถูกที่ควร นำมาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนว พระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เกิดหวังโซ่กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ปัญหาที่พบ คือ มหาวิทยาลัยเอกชน ยังขาดผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีความชำนาญใน การปฏิบัติงานกิจกรรมด้านจิตอาสา งบประมาณมีจำนวนจำกัด ขาดกระบวนการประชาสัมพันธ์ แนว ทางการแก้ไขปัญหา คือ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เครือข่าย องค์กร ร่วมสร้าง นโยบายการพัฒนากิจกรรมด้านจิตอาสาของประเทศ สนับสนุนความรู้ ส่งเสริมกระบวนการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนงบประมาณ ชี้แนะแก่นักศึกษา ให้จัดโครงการในพื้นที่ใกล้เคียงมหาวิทยาลัย ที่มีสภาพการขาด แคลนในด้านอื่น ๆ เพื่อลดระยะเวลาการเดินทาง ให้สามารถจัดกิจกรรมให้หลากหลายมากขึ้นตามสภาพ บริบท

7. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่น่าอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา พบว่า แผนการจัด กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อพัฒนากลยุทธ์และแผนงาน กิจกรรมจิตอาสา และผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ร่วมสร้างกลยุทธ์และแผนงานกิจกรรม จิตอาสา มีค่าเฉลี่ยในคะแนนต่ำกว่าข้ออื่น แสดงให้เห็นว่าการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของผู้บริหารและ บุคลากรฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา จำนวนมากยังขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถข้อมูลและสารสนเทศ มา พัฒนากลยุทธ์และแผนงานกิจกรรมจิตอาสา เนื่องจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงของ กระแสสังคมโลกในรูปแบบของโลกไร้พรมแดน (borderless world) และโลกาภิวัตน์ (globalization) สอดคล้องกับ (ศุภรัตน์ รัตน์มุขย์ , 2545) ระบุว่า นอกจากนี้ผู้บริหาร อาจารย์ได้รับประสบการณ์ที่ เกิดขึ้นเกี่ยวกับความวุ่นวายเมื่อครั้งอดีต เช่น การทะเลาะวิวาทของนักศึกษาในกิจกรรมบันเทิง การยกเลิก การแข่งขันกีฬาภายในเนื่องจากปัญหาอุทกภัย การลงทุนเพื่อธุรกิจการศึกษาและผลกำไรของมหาวิทยาลัย เอกชน เป็นต้น เป็นเหตุให้ผู้บริหาร อาจารย์ไม่กล้าเสี่ยง สนับสนุนการจัดกิจกรรม อย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้ เกิดจากความไม่เข้าใจถึงประโยชน์แท้จริงของการจัดกิจกรรมนักศึกษา

2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา พบว่า มหาวิทยาลัยสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตอาสา มีค่าเฉลี่ยในคะแนนต่ำกว่าข้ออื่น แสดงให้เห็นว่า การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ไม่สอดคล้องกับรูปแบบ เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของนักศึกษาที่มีหลากหลายมากขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2556) การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนพิจารณาปัญหาของบัณฑิต ระบุว่า ขาดทักษะการงาน จากปัญหาการผลิตบัณฑิตไปแล้วทำงานไม่ได้ ภาคอุตสาหกรรมต้องไปอบรมสอนความรู้ใหม่ อันมีสาเหตุจากการขยายตัวทางการศึกษาอย่างรวดเร็วแต่ไม่มีประสิทธิภาพ บัณฑิตจึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ทำงานได้ทันทีแต่ต้องไปเรียนรู้ใหม่ หลักสูตรขาดความเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง ขาดการสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย สอดคล้องกับ จิรวัดน์ วีรังกร (2557, น. 27-29) ได้นำเสนอ ประเด็นท้าทายด้านการพัฒนานักศึกษา (Challenge) และแนวคิดการดำเนินงานกิจการนักศึกษา การพัฒนาสมรรถนะจำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ระบุว่า 1) จัดหาหรือสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นหาค้นพบโอกาสใหม่ ๆ จากโลกที่เปิดกว้าง ที่จะเป็นประโยชน์ต่อตัวเขาได้อย่างไร 2) สร้างมูลค่าเพิ่มในตัวนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในโลกยุคใหม่ผ่านโปรแกรมการพัฒนานักศึกษา 3) วิธีการใดที่จะสร้างความตระหนักแก่นักศึกษาในการพัฒนาตนเองให้พร้อมที่จะใช้ชีวิตภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม (Life Skill for Pluralistic Society) และสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมแก่นักศึกษา 4) เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่านักศึกษาของเราจะได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี (well trained) และมีความพร้อมที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานต่างประเทศ (Equipped to be competitive enough for the International Marketplace) 5) กิจการนักศึกษาควรมีบทบาท ตลอดจนการปรับตัวและเตรียมการอย่างไรในการดำเนินงานเพื่อมีส่วนสนับสนุนการเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตยุคใหม่ และ 6) เราจะพัฒนาสมรรถนะบุคลากรกิจการนักศึกษาให้เพียงพอต่อการพัฒนานักศึกษารุ่นใหม่ได้อย่างไร

3. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา ร่วมศึกษาผลการดำเนินแผนงาน/โครงการ หลังการปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสา มีค่าเฉลี่ยในคะแนนต่ำกว่าข้ออื่น แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากไม่ให้ความสำคัญผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา ร่วมศึกษาผลการดำเนินแผนงาน/โครงการ หลังการปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสา ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การประเมินนโยบายและทิศทางการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2557, น.5-8) ความสำคัญของการประเมินโครงการ เป็นกิจกรรมสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการบริหารจัดการโครงการ เพราะการประเมินโครงการมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง และส่งผลต่อนโยบาย ซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1) ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ 2) ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ 3) ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่า จะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปอย่างไร 4) ช่วยให้

ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่ 5) ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จ จุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการโดยจะมุ่งมั่นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการหรือองค์กร

4. ด้านการนำผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา พบว่า มหาวิทยาลัยปรับปรุงระบบการจัดกิจกรรมจิตอาสาให้ทันสมัย มีค่าเฉลี่ยในคะแนนต่ำกว่าข้ออื่นอาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมาก มีกระบวนการจัดการการส่งเสริมด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากร อาจารย์ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การปรับปรุงระบบการจัดกิจกรรมจิตอาสาให้ทันสมัย เนื่องจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงของกระแสสังคมโลก ผู้บริหาร บุคลากร หน่วยงานรับผิดชอบ ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงอย่างเดียว มีภาระมากขึ้น จึงทำให้การปรับปรุงระบบการจัดกิจกรรมจิตอาสาให้ทันสมัยล่าช้า สอดคล้องกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินโครงการไปใช้ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557, น. 85-86) ได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลการประเมิน (Alkin et. al., 1979; Alkin & Dailak, 1985; Cousins & Leithwood, 1986; Greene, 1988; Owen et. al., 1994; อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552, น. 159-160) สามารถจัดกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการประเมินโครงการไปใช้ ระบุว่า 1) กระบวนการประเมิน การกำหนดคำถามหรือประเด็นสำคัญของการประเมินได้สอดคล้องกับความต้องการใช้สารสนเทศของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสนใจติดตามการประเมิน 2) ผลการประเมิน ข้อค้นพบที่ได้ต้องสนองความต้องการ (responsiveness) หรือผลการประเมินต้องมีความถูกต้อง (accuracy) เพียงตรงเพียงธรรมและทันเวลาต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจ 3) คุณลักษณะของนักประเมิน มีความน่าเชื่อถือ (credibility) ความเชี่ยวชาญทางการประเมิน มีใจเป็นธรรม ไม่มีอคติ มีทักษะการสื่อสารที่ดี (communication) มีศิลปะในการนำเสนอที่ดี สามารถเจรจา ประสานงาน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สภาพทางการเมืองขององค์กร (political climate) บรรยากาศทางเศรษฐกิจขององค์กร (financial climate) ลักษณะการตัดสินใจ (type of decision)

5. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามกลุ่มมหาวิทยาลัย พบว่า ในภาพรวม การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ กลุ่มมหาวิทยาลัยมีฝ่ายรับผิดชอบกิจกรรมด้านจิตอาสาและไม่มีฝ่ายรับผิดชอบกิจกรรมด้านจิตอาสา มีความเข้าใจและแนวทางการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาชัดเจน มีความคิดเห็นและความเข้าใจ แนวทางการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสอาน (2518, 14) ระบุว่า จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาชี้ชัดว่า สถาบันอุดมศึกษานั้นเป็นสถาบันทางวิชาการที่สังคมมอบหมายให้ทำหน้าที่สร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางปัญญาและคุณธรรมแก่บุคคลและสังคม สอดคล้องกับ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติ เขตภาคกลาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (2556, น. 1) ได้เสนอแนวคิด สถาบันอุดมศึกษาในฐานะองค์กรทางสังคมที่มีหน้าที่โดยตรง จึงจำเป็นต้องปรับปรุงและเตรียมตัวเพื่อสร้างบัณฑิตยุคใหม่ ที่ต้องมุ่งมั่นการเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตด้านจิตอาสามากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญพื้นฐานของสังคมมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา ต้องปลูกฝัง ฝึกฝนแนวคิดจิตอาสาให้กับบัณฑิต โดยการปฏิบัติจริงทั้งในและนอกสถานศึกษา ครอบครัวยุวมชน โดยการพัฒนาวิธีการให้เอื้อต่อการพัฒนาบัณฑิตให้สามารถดำเนินให้หลายวิธี เพื่อความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองโลกในอนาคต และสอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมผลิตบัณฑิตไทยในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับ Ouyang Kang (2012, n. 4) ได้นำเสนอในการประชุม สมาคมกิจการนักศึกษาภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก: นักศึกษา (The 31th Asia Pacific Student Services Association International Conference: Student Program) ระบุว่า มหาวิทยาลัยมีเป้าหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) ต้องมีความพร้อมในการร่วมสร้างประเทศ ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคอุตสาหกรรม และ 2) สร้างคนดีให้ประเทศ ซึ่งการศึกษาทุกระบบจะต้องมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันนี้ โดยใช้พื้นฐาน 6 ประการ คือ 1) การพัฒนาระบบการศึกษา สร้างเครือข่าย (construction of a party/system) 2) สร้างบรรทัดฐานด้านศีลธรรมให้แก่สังคม (Public morality) 3) การสร้างและใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี (technological innovation) 4) การฝึกปฏิบัติทางสังคม (social practice) 5) ใช้วิทยาศาสตร์อย่างมีคุณค่า (scientific values) 6) พัฒนาสุขภาพจิต (mental health) ดังนั้น งานของฝ่ายกิจการนักศึกษา จึงต้องสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ที่จะปลูกฝังและสร้างแรงขับเคลื่อนให้นักศึกษาร่วมกันสร้างประเทศและเป็นคนดีของประเทศด้วยเช่นกัน

6. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามระยะเวลาการก่อตั้งฝ่ายรับผิดชอบฝ่ายกิจกรรมด้านจิตอาสา พบว่า ในภาพรวม ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน โดยจำแนกตามระยะเวลาการก่อตั้งฝ่ายรับผิดชอบฝ่ายกิจกรรมด้านจิตอาสาที่มีความเข้าใจและแนวทางการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาชัดเจน สอดคล้องกับ วรากรณ์ สามโกเศศ (2558, น. 1) ได้กล่าวว่า การศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยเป็นการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะ แต่การสร้างทัศนคติที่ดี ต้องเป็นการเรียนรู้และการปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการ การลงมือปฏิบัติที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม จะต้องมีความนิยมที่ถูกต้องในการใช้ชีวิต การสร้างอาสาสมัครให้เป็นพลเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีดังนี้ 1) ทักษะ 2) ความรู้ 3) ทัศนคติ 4) พฤติกรรม และ 5) ค่านิยม สอดคล้องกับ เครือข่ายจิตอาสา (2558) การประชุมระดับชาติด้านการอาสาสมัคร ครั้งที่ 1 (1st National Conference on Volunteerism) วันที่ 7-8 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ได้สรุปประเด็น กระบวนการอาสาสมัคร จากประสบการณ์อาสาสมัครของประเทศไทยและต่างประเทศ 10 ระบุว่า สถาบันการศึกษาเป็นภาคส่วนสำคัญ ที่มีทรัพยากรบุคคล ความรู้ และสามารถสร้างช่องทางให้นักเรียน นักศึกษาได้มีโอกาสสร้างเสริมประสบการณ์ในการทำงานผ่านกิจกรรมงานอาสาเพื่อสังคม อีกรูปแบบสำคัญของอาสาสมัครในการทำงานกับชุมชน คือ การทำงานข้อมูล

ให้ชาวบ้านเห็นสภาพปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผ่านการให้คนในชุมชนเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและให้ชุมชนเป็นผู้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของชุมชนตนเอง การปรับโครงสร้างองค์กร การจัดหลักสูตรเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาและเป็นการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมตามแบบที่นิสิตนักศึกษาต้องการและเหมาะสม ไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรม รวมทั้งการจูงใจและส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ซึ่งผู้มีความสำคัญมากต่อการพัฒนากิจกรรม

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การนำนโยบายและแผนการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสาไปปฏิบัติ ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อพัฒนากลยุทธ์และแผนงานกิจกรรมจิตอาสา และเผยแพร่ผลงานจิตอาสา ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อใหม่ (New Media) เช่น Online Media, Social Media เข้ามามีบทบาทในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากับสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยและมหาวิทยาลัยเอกชน ร่วมกันพัฒนานโยบายและแผนงานส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาที่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมบัณฑิตสู่การทำงานและสังคมในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากับสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยและมหาวิทยาลัยเอกชน ให้ความสำคัญในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อพัฒนากลยุทธ์และแผนงานกิจกรรมจิตอาสา และเผยแพร่ผลงานจิตอาสา ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อใหม่ (New Media) เช่น Online Media, Social Media เข้ามามีบทบาทในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ควรให้ความสำคัญร่วมศึกษาผลการดำเนินแผนงาน/โครงการ หลังการปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสา ร่วมนำข้อมูลป้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขปัญหากิจกรรมจิตอาสา พัฒนาจัดกิจกรรมด้านจิตอาสาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3. มหาวิทยาลัยสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตอาสา ให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. มหาวิทยาลัยปรับปรุงระบบการจัดกิจกรรมจิตอาสาให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมบัณฑิตสู่การทำงานและสังคมในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อพัฒนากลยุทธ์และแผนงานกิจกรรมจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชน

2. ควบคู่การศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานจิตอาสา ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อใหม่ (New Media) เช่น Online Media, Social Media

บรรณานุกรม

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2557). *ประมวลสาระชุดวิชานโยบาย การวางแผน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 1-5*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2538). *ประมวลสาระชุดวิชานโยบาย การวางแผน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 10-15*. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2537). *ประมวลสาระชุดวิชานโยบาย การวางแผน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 6-9*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชานโยบาย การวางแผน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 1-5*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). *การพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยบทเส้นทางมหาวิทยาลัยกับความรับผิดชอบต่อสังคม University Social Responsibility. เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติ เขตภาคกลาง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2518). *หลักอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา. (2531). *ทางสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา*. ใน. *วารสารมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อำนาจ อยู่สุข และคณะ. (2556). *นวัตกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกิจกรรมนิสิตนักศึกษา “กรณีจิตอาสา”*. ใน. *โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาบัณฑิตไทย เครือข่ายบัณฑิตอุดมคติไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ศูนย์อาสาสมัครเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2557). สืบค้น 1 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.tuvolunteer.com>
- ศุภรัตน์ รัตน์มูขัย. (2545). *จิตอาสา*. สืบค้น 1 สิงหาคม 2557, จาก <http://gvc.tu.ac.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *รายงานการประชุม. การเตรียมความพร้อม ผลิตบัณฑิตไทยในศตวรรษที่ 21*. สืบค้น 26 พฤษภาคม 2558, จาก http://www.kongkit.su.ac.th/km/250854_1.pdf
- _____. (2555). *รายงานสรุปการประชุม. สมาคมกิจการนักศึกษาภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก: นักศึกษา The 31th Asia Pacific Student Services Association International Conference: Student Program*. สืบค้น 1 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.mua.go.th>

_____. (2558). เอกสารประกอบการประชุม. การประชุมระดับชาติด้านการอาสาสมัคร ครั้งที่ 1
(*National Conference on Volunteerism*) เรื่อง งานอาสาสมัครกับการพัฒนา ประเทศไทย.
สืบค้น 1 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.volunteerspirit.org>